

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 254/07-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. októbra 2007 predbežne prerokoval sťažnosť E. Č., B., zastúpenej advokátkou JUDr. D. Š., B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 20 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 262/2004 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. Č. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. júla 2007 doručená sťažnosť E. Č., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. D. Š., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 20 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 262/2004.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom na začatie konania podaným okresnému súdu 2. decembra 2004 domáhala uloženia povinnosti odporkyňi zaplatiť sumu 108 000 Sk. Súčasne s podaním návrhu požiadala okresný súd o priznanie úplného oslobodenia od platenia súdneho poplatku.

Okresný súd uznesením č. k. 9 C 262/2004-64 z 29. decembra 2004 čiastočne vyhovel žiadosti sťažovateľky a priznal jej oslobodenie od platenia súdneho poplatku z návrhu v jednej polovici z celkovej výšky poplatku. Proti tomuto uzneseniu sťažovateľka podala odvolanie, ktoré Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) svojím uznesením č. k. 13 Co 26/2005-69 z 8. februára 2005 odmietol ako podané oneskorene.

Na základe sťažovateľkou podaného dovolania Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) „Rozsudkom č. k. 4 Cdo 115/2005-100, 2 Cdo 11/2005-100 zo dňa 30. 6. 2005“ zrušil uznesenie krajského súdu č. k. 13 Co 26/2005-69 z 8. februára 2005 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Krajský súd následne svojím „uznesením č. k. 13 Co 197/2005-104, 13 Co 198/2005-104 zo dňa 22. 8. 2005“ rozhodol o odvolaní sťažovateľky tak, že predmetné uznesenie potvrdil. Proti uzneseniu krajského súdu z 22. augusta 2005 sťažovateľka podala dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Cdo 42/2006 z 12. apríla 2006 odmietol.

Okresný súd 16. novembra 2005 vyzval sťažovateľku zaplatiť súdny poplatok v sume 2 020 Sk, pričom sťažovateľka uhradila len sumu 500 Sk. Pre nezaplatenie súdneho poplatku v určenej výške okresný súd uznesením č. k. 9 C 262/2004-120 z 28. decembra 2005 konanie o návrhu sťažovateľky zastavil. Proti tomuto uzneseniu z 28. decembra 2005 podala sťažovateľka odvolanie a krajský súd v odvolacom konaní svojím uznesením č. k. 13 Co 114/2006-135 z 23. júna 2006 uznesenie okresného súdu potvrdil. Sťažovateľka proti uzneseniu krajského súdu z 23. júna 2006 podala 10. septembra 2006 dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením č. k. 2 Cdo 275/2006 z 24. apríla 2007 odmietol.

V sťažnosti sťažovateľka poukázala na to, že v jej prípade boli naplnené podmienky na priznanie úplného oslobodenia od súdnych poplatkov. Porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vymedzila takto: „... počas celého konania o oslobodení od platenia súdnych poplatkov vznikali prieťahy v dôsledku ktorých sťažovateľka žila vyše 2,5 roka v stave právnej neistoty.“ K porušeniu čl. 20 ods. 1 a 3 ústavy uviedla: „... tým, že sťažovateľke súd nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov... umožnil odporkyni, aby táto nerušene už 12 rokov užívala spoluvlastnícky podiel sťažovateľky na nehnuteľnostiach kde sťažovateľka má väčšinový podiel a poberala naturálne úžitky bez akejkoľvek protináhrady sťažovateľke... sťažovateľka sa nikdy nebude môcť domôcť súdnej ochrany len z toho dôvodu, že nemá finančné prostriedky na zaplatenie súdneho poplatku... Týmto konaním súdu bolo spôsobené, že vlastnícke právo sťažovateľky nemá rovnaký zákonný obsah a ochranu ako vlastnícke právo odporkyne.“ Porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy videla sťažovateľka v tom, že nepriznaním oslobodenia od súdnych poplatkov v celosti „... nemôže sa domáhať... svojho práva na... súde a vzhľadom k premlčaniu svojich finančných nárokov voči odporkyni tieto si už nikdy nebude môcť na súde uplatniť.“

Sťažovateľka navrhla ústavnému súdu vysloviť porušenie označených základných práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 262/2004, priznať jej finančné zadosťučinenie v sume 107 899 Sk a náhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších

predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, ktorý znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

V súlade s princípom subsidiarity právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Sťažovateľka namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 a 3 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 262/2004 v súvislosti s rozhodovaním o priznaní oslobodenia od súdnych poplatkov.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že konanie bolo uznesením okresného súdu č. k. 9 C 262/2004-120 z 28. decembra 2005 zastavené z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku v súdom stanovenej výške. Proti uzneseniu mala sťažovateľka k dispozícii odvolanie ako riadny opravný prostriedok, ktorý aj využila. Krajský súd v odvolacom konaní svojím uznesením č. k. 13 Co 114/2006-135 z 23. júna 2006 uznesenie okresného súdu potvrdil.

V danom prípade sťažnosť sťažovateľky smerovala len proti postupu okresného súdu.

Ústavný súd poznamenáva, že namietaný postup okresného súdu, ako aj všetky rozhodnutia okresného súdu vydané v súvislosti s rozhodovaním o priznaní oslobodenia od súdnych poplatkov boli predmetom preskúmania krajským súdom na základe sťažovateľkou podávaných odvolaní. Sťažovateľka sa preto ochrany ňou označených základných práv mohla domôcť a aj domáhala využitím zákonom prípustného opravného prostriedku pred všeobecným súdom vyššieho stupňa príslušným na rozhodnutie o jej odvolaniach.

Z uvedeného vyplýva, že vzhľadom na existenciu dostupného a účinného právneho prostriedku nápravy porušenia sťažovateľkou označených práv v konaní okresného súdu je v súlade s princípom subsidiarity vylúčená právomoc ústavného súdu, a preto je tu daný dôvod na odmietnutie sťažnosti pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

Sťažovateľka v sťažnosti namietala aj porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci (v tomto prípade okresného súdu

v občianskoprávnom konaní) nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označila sťažovateľka, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už okresný súd rozhodol pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namietala porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy len vo vzťahu k postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 262/2004.

Okresný súd v predmetnej veci rozhodol 28. decembra 2005 a proti tomuto rozhodnutiu sťažovateľka podala odvolanie.

Ústavný súd v rámci prípravy predbežného prerokovania sťažnosti zistil, že v dôsledku sťažovateľkou podaného odvolania proti rozhodnutiu okresného súdu v napadnutom konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 262/2004 už rozhodol krajský súd a tiež na základe podaného dovolania aj najvyšší súd.

Vydaním rozhodnutia a jeho doručením vykonal okresný súd všetky zákonom predpokladané a dovoľené úkony na odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľky. Ďalšie úkony alebo postupy už okresný súd nemohol vykonávať, a preto možno posudzovať záležitosť so zreteľom na čl. 2 ods. 2 ústavy ako vec, v ktorej ústavná úloha okresného súdu pri odstraňovaní právnej neistoty sťažovateľky skončila rozhodnutím pred podaním sťažnosti ústavnému súdu.

Ústavný súd vychádzal aj zo svojej doterajšej judikatúry, podľa ktorej poskytuje ochranu základnému právu na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy len vtedy, ak bola sťažnosť ústavnému súdu podaná v čase, keď k namietanému porušeniu označeného práva ešte môže dochádzať alebo porušenie v tom čase ešte môže trvať (m. m. I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 204/03, IV. ÚS 102/05). Sťažovateľka namietala prietahy v konaní okresného súdu, ktorý vo veci samej v okamihu podania sťažnosti už nekonal.

Ústavný súd v tejto spojitosti podotýka, že proti porušovaniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa sťažovateľka mohla brániť do vydania prvostupňového rozhodnutia okresným súdom podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Z uvedeného vyplýva, že okresný súd v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu (25. júla 2007) už nemohol žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvniť priebeh konania, prípadne prietahy v ňom, a teda nemohol ani porušovať sťažovateľkou označené základné právo.

Tento stav viedol ústavný súd so zreteľom na podstatu a účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov k záveru, že sťažnosť podaná proti okresnému súdu je v tejto časti zjavne neopodstatnená, preto ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde po jej predbežnom prerokovaní z tohto dôvodu odmietol (podobne napr. IV. ÚS 219/03, II. ÚS 1/05, II. ÚS 24/06).

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, tak ako je to uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. októbra 2007